

לומדים ביחד

האדם עץ השדה – דף לחונך

על רגל אחת: 1. אדם שעושה יותר ומדבר פחות הוא אדם יציב יותר. 2. אדם צומח, מצמיח ומתקדם תמיד לאורך חייו, ולכן נקרא אדם- מלשון אדמה, שהיא בעלת היכולת להצמיח מתוכה דברים חדשים ולהשאירם קיימים. 3. כמו הטבע גם על האדם עוברים משברים ותקופות קשות והחכמה היא להישאר נטוע ולא לוותר, זה התנאי לצמיחה מחודשת בבא העת.

רציונאל:

- היחידה לוקחת את היחס לעולם הצומח ולעצים, המקושר מאד לט"ו בשבט, ומרחיבה אותו למספר "טיפים" ועצות מעולם הצומח לבני האדם.
- האדם מצד אחד אינו עץ [הביטוי "האדם עץ השדה" מופיע במקורות כשאלה רטורית ולא כקביעה]. ומצד שני יש מאפיינים מעולם הצומח שניתן ליישם בחיינו. [להיות אדם שורשי- ומחובר לקרקע, להיות אדם צומח ומתקדם ועולה מעלה מעלה, להיות אדם שלא נכנע לקשיים ומשברים].

תובנות עיקריות:

- הקדמה: האם האדם הוא אכן כמו עץ? הביטוי "האדם עץ השדה" לקוח מפסוקים שעוסקים באיסור להשחית עצים במהלך מלחמה. ושם מובן כי הביטוי הוא שאלה רטורית: "וכי האדם הוא עץ השדה?!" למה תשחיתנו?". מכך מובן שהאדם דוקא אינו דומה לעץ. לאדם יש מערכת חוקים וציפיות שונות משאר הטבע. האינטליגנציה של המין האנושי מביאה אותו לעמדה של עליונות ושליטה בכל משאבי הטבע למרות שהוא עצמו יצור די חלש יחסית לבעלי החיים. עיקרון זה מעניק לאדם אחריות לשמירה והנהגה נכונה של כוחות הטבע, כולל בעלי החיים והצמחים.
- עצה 1: כח העמידה האיתנה. במסכת אבות מוזכר כי היחס בין שורשים לענפים נותן לעץ יציבות [יותר שורשים- יותר יציבות, אך מעט שורשים וצמרת רחבה מבטאת חוסר יציבות]. השורשים הם המעשים, והענפים הם החכמה. אדם צריך להביא לידי ביטוי את חכמתו, חכמה אין תפקדיה להיות "על הספר" או רעיון טוב ותו לא, אלא ליצור שינויים התנהגותיים ומעשיים במציאות.
- כך גם הרב הירש כותב כי האדם שמחובר לעקרונותיו וכוחותיו הרוחניים משול לעץ עם שורשים רחבים שאינם מתנתקים בקלות מהקרקע למרות הרוחות העזות.
- עצה 2: כח הצמיחה התמידית. האדם נקרא אדם על שם האדמה. לאדמה יש יכולת הצמחה תמידית. היא ממשיכה לתת לעץ מים וכח שנים רבות. כך האדם צריך לחיות מתוך התחדשות וצמיחה ומתמדת. למצוא את מקורות כוחותיו שיתנו לו להמשיך ולגדול ולהתקיים. לא למצוא "תחליפי חיים" זולים ולבזבז זמן, אלא לחיות מתוך תנועה והתקדמות מתמדת. גם בעסקים מקובל ללמד כי עסק שלא מתקדם- עתיד לפשוט רגל. אין אמצע, כמו אופניים בעליה, עמידה במקום אינה אפשרית.
- עצה 3: כח ההתחדשות. כהשלמה לעצה הקודמת: הרב הירש כותב כי האדם נועד לתקופות קשות בחייו. אין התקדמות בקו ישר. יש עליות וירידות. יש עונות מתחלפות. הדבר החשוב הוא לדעת שהשפל והיובש הם מצבים זמניים, שהאביב יגיע, שהפירות עתידים לצאת, רק אמונה עצמית וחוסר היותור ברגעים קשים מבטיחים התחדשות בזמן המתאים לכך.

דגשים ללימוד המקורות, ליחידות הפתיחה והסיכום:

- שיעור קליל ו'זורם' יחסית, ללא מהלך מורכב. מתאים כהקדמה או ליווי לסדר ט"ו בשבט הנערך במרכז.
- עידוד שיתופים אישיים: יש כמה נקודות המאפשרות שיתוף סיפור אישי. הניסיון מלמד שדי בסטודנט אחד או סטודנטית אחת שיאזור "אומץ" לשתף במשהו אישי והאפקט של היחידה יהיה חזק מאד לתחושת 'הקבוצה', לגיבוש, להזדהות עם התוכן וליצירת קשרים אישיים. לעיתים בסבבים כאלו יש מספר שיתופים- אם זה אכן קורה, חשוב לתת לכך במה מרכזית, ולשקול אפילו לותר על חלק מהמקורות כי לתת זמן לשיח הבין אישי הזה, לעיתים הוא חשוב יותר מלימוד "קר", ופעמים רבות אין לו הזדמנויות אחרות להיווצר